

ni Ivan Wuntara, ki se je rodil v Brucku na Gor. Štajerskem, a ga je avstrijska oblast pred dnevi izgnala v Selnico, ker je bil njegov oče tjakaj pristojen. Hitro po prihodu v pristojno občino je zagrešil omenjeni vlom in pobegnil nazaj v Avstrijo. V Eibiswaldu so ga prijeli avstrijski orožniki in so našli pri njem skoraj ves v Selnici ukradeni denar. Prijeti bo izročen naši oblasti.

Strel iz zasede. Ko se je peljal mehanik Jožef Kmetec pod večer s kolesom proti Turnišču pri Ptujju, je oddal nekdo nanj iz zasede ter teme strel. Krogla je pogodila Kmeteca v leva pleča. Kmeteca so vsega s krvjo oblitega v noči po napadu prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Izsledena tatvina telefonske žice. V smeri iz Ljubljane proti Igu in Tomišlju je bilo bakrene telefonske žice pokradene 100 kg. To žico je pripeljal nek voznik v Ljubljano, kjer jo je hotel vnovčiti kot star baker, a ga je policija zaprla. Voznik je izpovedal, da je prejel žico od nekega starega tatu, kateri je že tudi pod ključem s sokrivci vred.

Vlom v čevljarsko delavnico. Neznani storilci so vlomili v čevljarsko delavnico Tomaža Ogrina v Mengšu pri Ljubljani. Odnegli so precej usnja in raznih čevljarskih potrebščin. Mojster Ogrin je precej oškodovan.

Izpred sodišča.

Obsojena ponarejevalca tombolskih kart. Pred celjskim sodiščem se je vršila 9. novembra obravnava proti bratoma Lovrencu in Ivanu Komove, ki sta ponarejala številke na tombolskih kartah in sta se na tak način večkrat dokopala do lepih dobitkov. Brata sta že bila večkrat kaznovana radi podobnih goljufij. Izsledili so ju na tomboli steklarjev v Hrastniku 29. avgusta, kjer sta skušala s ponarejeno številko na tombolski karti dvigniti 4000 din vredno motorno kolo. Obdolženca sta pred sodiščem očitana dejanja priznala. Lovrenc je bil obsojen na dve leti robije, Ivan na osem mesecev strogega zapora.

Slovenska Krajina

Na potu iz mlina utonil. Alojzij Nemeč, 21 letni delavec iz Večeslavcev, je hotel odnesti iz mlina vrečo moke po brvi čez potok. Po nesreči je padel v vodo in utonil. Potegnili so ga po dolgem iskanju iz potoka pri Bistrici.

Občni zbor Prosvetne zveze.

V četrtek 11. novembra predpoldan se je vršil v dvorani Zadržne gospodarske banke v Mariboru občni zbor Prosvetne zveze. Vodil ga je predsednik g. dr. Josip Hohnjec, ki je v svojem govoru poudarjal med drugim to-le:

GOVOR PREDSEDNIKA PROSVETNE ZVEZE G. DR. JOSIPA HOHNJECA

Naloga prosvete je oblikovanje človeka za življenje in za izpolnitev nalog, ki jih stavi življenje. Veliki ruski pisatelj Tolstoj določa to nalogo tudi za šolsko izobrazbo in vzgojo, tem bolj mora to veljati za izvenšolsko vzgojo in prosveto, ki jo vrši naša prosvetna organizacija. Danes se prav čestokrat čuje tožba, da postaja mladina vedno bolj nesposobna za življenje, ker ji manjka ne sicer razuma, marveč značaja. Sam Masaryk, v septembru letošnjega leta umrl predsednik čehoslovaške republike, se pridružuje tej tožbi zlasti glede na mladino, ki je študirala. Ko je naštel vse, kar se tak mladenič nauči na gimnaziji in na vseučilišču, pravi to-le: »Stopi v življenje — za življenje pa ne nese nič s seboj, prav nič! V življenju bi moral biti predvsem značaj, a značajem ni bil stvorjen.« Masaryk ima prav, predvsem je potrebno ustvariti značaje. To pa je nemogoče brez rešitve velovážnega vprašanja o smislu življenja. Ali ima življenje kak smisel? Znani nemški učenjak A. Humboldt je v svojih »Spominih« zapisal to sodbo: »Življenje je največja neumnost.« To je obup nad človekom in človeštvom. Življenje ima svoj smisel. Kaj je smisel življenja? Drevo ima svoj smisel ter ga izpolnjuje, če po svojih notranjih zakonih raste ter rodi listje, cvet in sad. Človek in njegovo življenje ima smisel, če živi človek po notranjih zakonih, ki mu jih objavljata razum in vera, če izpolnjuje svoje dolžnosti kot poedinec in član človeške družbe in če stremi za dosego

končnega življenjskega namena, ki mu ga je določil Bog, počenik vsega življenja. Življenjski nazor je del svetovnega nazora, ki se ob njem ločijo duhovi. Ločitev duhov je povzročila ter povzroča različnost prosvetnih in vzgojnih smerit.

Julijan in Julijančki

Taka ločitev se pojavlja v vsakem narodu, in to v tem večji meri, čim kulturnejši je narod. Obstoja tudi v našem narodu. Diktatura v naši državi je hotela to razdeljenost in razločenost odpraviti na njej lasten način: ukinila je vse krščanske prosvetne organizacije. Naš slovenski narod je to ukinitve ocenil in občutil prav tako, kot je čutila v 4. stoletju katoliška cerkev ukinitve krščanskih šol po rimskem cesarju Julijanu Odpadniku (umrl 363 po Kr.). Prepoved krščanskih šol so kristjani istovetili z zakonom rimskega prava iz 1. stoletja: »Christianos esse non licet (nikdo ne sme biti kristjan)!« Saj ni krščanstva brez krščanske resnice in krščanskega življenja, oboje pa daje pouk in vzgoja. Zato je bila bolest, ki nas je navdajala pred štirimi leti ob razpustu naše krščanske prosvete, slična bolesti katoličanov v 4. stoletju. Kakor je hotel cesar Julijan z razpustom in prepovedjo krščanskih šol natirati vso mladino v pogsanske državne šole, tako so hoteli naši JNSarski Julijančki z razpustom krščanskih prosvetnih organizacij pomagati svojim nekrščanskim organizacijam do članstva in razmaha. Julijanova nakana ni uspela, tudi naši JNSarski Julijančki so postali bogatejši na razočaranju. Cesar Julijan je padel v vojni, naši Julijančki pa so padli z vladnih stolčkov. Njihov padec je prinesel vstajenje naše krščanske prosvete. Naši nasprotniki, ki prosveto popolnoma usužnjujejo politiki, so dosegli nekaj, česar niso hoteli: naše ljudstvo je še bolj spoznalo, kakšen zaklad je zanj krščanska narodna prosveta.

Katolištvo

Bogastvo naroda ni samo zemlja, izpolnitev njenega obilja po znanosti in tehniki, izkoriščanje njenih naravnih sil in zakladov in vobče množstvo tvarnih dobrin. Še večje bogastvo kot tvarna kultura je osebnostna kultura vseh članov naroda. V človeku je naravno teženje, da izpolni svoje življenje in tudi občestva, ki v njih njegovo življenje poteka. Človekov duh je vir, ki iz njega izvira razvoj in izpolnitev notranjih človekovih zmognosti, zunanjih življenjskih ureditev in ustanov ter v naravi danih eksistenčnih pojavov. Treba je torej predvsem človeškega duha uravnati in upodobiti po božji ideji o človeku. To je najvažnejša sodobna naloga naše prosvete. Če bi jo puščali v nemar, bi izgubili svoje eksistenčno pravo kot krščanska prosvetna organizacija. Vsak član našega naroda bodi cel kristjan, globoko zasidran v krščanski veri in krščanskih krepostih, to je prvi in glavni cilj našega vzgojno-prosvetnega dela. Vzvišen in plemenit je ta cilj

Knjižnica rajnega čehoslovaškega predsednika

Pokojni čehoslovaški predsednik Masaryk je spadal med najbolj izobražene državnike na svetu. Vse svoje življenje se je živo zanimal za vsa duhovna vprašanja. Skoraj ni pomembnejšega znanstvenega ali leposlovnega dela, ki bi ga ne imel v svoji knjižnici. Že kot dijak in pozneje kot vseučiliški profesor na Dunaju je položil temelj te knjižnice, ki je do njegove smrti narasla na 107.300 knjig. In vse te knjige je natančno zapisoval v seznam. Več nego tretjina knjig kaže sledove njegovega študija. Pri čitanju si je delal obrobne opazke, ki kažejo, kako marljivo se je bavil s knjigo. Razen knjig

Zakopano zlato. 5

Ali zdaj ji ne kaže drugače. Danes popoldne je bil spet Lah tu. Tokrat je bilo vse tiho gori v očetovi izbi. Oče pa je od te ure vse drugačen. Ne reče nič, kar pred se strmi. Niti vpraševati ga noče; saj ve, kako je. Zato je po večerji tudi kar vzela ruto in se ogrnila ter šla. Saj je itak vseeno. Domačija je na kantu, ne pomaga nič.

Ko je prišla na Bistrico, je bila skoraj že noč. Dež je naškrapoval in prve jesenske megle so se kadile po bregih.

Gradiška gospodinja se je začudila, ko je Rozika vprašala po Tinetu.

»Gospodar ni doma, je pri Ožboltu.«

Rozika se je zdrznila:

Pri Anici je torej! si je mislila. Ali kar tako se ne vdam, pa ne in ne!

»Bodite tako dobri pa pošljite koga po njega! Moram govoriti z njim. Vesté... no, nekaj ga moram vprašati,« je napol moledovaje silila v starko.

Stisnila se je na klop in se tesneje ovila z ruto, kajti jelo jo je mraziti. Tako je čakala, medtem ko je dekla šla po Tineta.

Ta je sedel pri Ožboltu. Kadila sta vsak iz svoje pipice in si pripovedovala to in ono iz davnih in nedavnih dni. Tine je bil ves drug ko prej nekaj: vesel in zadovoljen mu je bil obraz.

Anica se je večkrat skrivaj ozrla nanj in vsakokrat jo je spreletelo tako toplo prav noter do srca: Saj sem rekla, je pri sebi menila. Tineta so le ljudje tako spačili — s svojo neumnostjo in brezsrčnostjo...

»Da,« je iznenada dejal Tine, kakor da je uganil, kaj si Anica misli, »pred tedni bi si ne bil verjel, da me bo življenje kdaj še veselilo. Zdaj pa sem ga vesel.«

Pogledal je Anico in njene oči so mu zasijale kakor zvezde. Tedaj je nadaljeval:

»Bil sem že čisto na tem, da se od same bridkobe izgubim. Najrajši bi se bil v zemljo vdrl, da bi žive duše ne bil videl, ker sem si mislil, da me itak nihče ne mara. Tuhtati sem začel in tuhtati pa še piti povrh, da že skoraj ni minil dan, ki me ne bi pri Mrdavsu videl...«

Anica je čutila, da pripoveduje Tine vse to njej sami, prav tako, kakor da se ji izpoveduje, da bi vedela, kako je z njim.

»Nazadnje —,« zdaj se je že spet nasmehnil. »nazadnje sem jel še za zakladi brskati.«

»Kaj si?« ga je Anica začudeno vprašala.

Tine je zardel.

Ali naj ji pove?

Tedaj je nekdo potrkal. V sobo je stopila Gradiška dekla in rekla:

»Domov pridite! Mrdavsova Rozika je prišla in bi rada z vami govorila.«

in vreden, da mu posvetimo vse svoje moči. Tu ne sme biti nobenega paktiranja z duhom tega sveta. Sodobno geslo je: totalitarizem (celotnost). Katoliška celotnost bodi naše geslo in njegovo izvajanje naša poglobljena skrb. Čim več bo katoliško mislečih in dosledno katoliško živečih poedincev v narodu, tem bolj katoliški bo naš narod.

Slovenstvo

S tem svojim nabehnim stališčem smo se obenem izrekli za ohranitev in izpopolnitev slovenske narodnosti. Narod živi v svojih članah in po njih deluje. Narodnost ni neka abstrakcija (posnetje), kakor si jo ustvarjajo integralni Jugoslaveni, marveč je živa sila, ki se udejstvuje v posameznikih in po njih prešinja ves narodni organizem. Ta sila je specifično (svojstveno) kulturna sila. Narod je kulturno občestvo, ki mu daje država politično organizacijsko obliko. Slovenci smo samostojna etnična individualnost (narodna osebnost, posebnost), ki raste iz svojih korenin ter je živela tudi pod tujim jarmom samobitno kulturno življenje. Naša skrb bodi, da bo tudi v bodočnosti živela svoje samobitno, avtonomno življenje. To bomo dosegli, če mladino vzgajamo v duhu slovenske narodne samobitnosti. Tako vzgojena mladina je nacionalna v pravem pomenu, ne sicer v tistem, ki si ga prilašča kot nekak sumljiv privileg nekaj tudi med Slovenci zastopana stranka, marveč v pomenu, kakor ga odobrava slovensko ljudstvo. Za naše ljudstvo ne more nacionalnost nikdar biti upadek slovenske narodnosti, marveč samo njena porast. Zato slovensko ljudstvo odklanja ono nacionalnost, ki se konstruira nekako preko njegove glave in ki jo v svoje namene propagirajo centralistično usmerjene stranke. Globoko prešinjani z zavestjo, da rast slovenstva obenem pomenja rast jugoslovanstva, bomo svoje sile in napore založili in zgraditev in izpopolnitev slovenske narodnosti.

Poedinec in družba

Smoter našega izobraževalnega in vzgojnega čela je torej, da vzgajamo dobre sinove in hčere katoliški cerkvi in materi Sloveniji. Ti sinovi in hčere morajo biti, kakor sem uvodoma poudaril, sposobni za rešitev nalog, ki jih stavi življenje. Življenje je dolžnost. V tem smislu tudi nemški modroslovec Kant svarilno opominja: »Sanjal sem, da je življenje lepota, ko pa sem se prebudil iz sna, sem opazil, da je življenje dolžnost.« Danes težka dolžnost, ker so gospodarske in v obče družbene prilike prav težke. Usposobimo mladino, da se prilagodi tem in morda še »čujim prilikam. To svetuje dr. Beneš, sedanjí predsednik čehoslovaške republike, ko to-le poudarja: »Mlad človek mora biti pripravljen na spremembo življenjskih okolištin, da se pretolče skozi svet. Vedno mora imeti dovolj energije in razumnosti. Izgubiti ne sme volje za delo. Imeti

mora zdrav življenjski optimizem, ki človeka je-kleni v borbi za dobro in za boljše.« To borbo za dobro in za boljše mora človek voditi ne samo za sebe, marveč tudi za bližnjega. K temu ga usposablja ter mu pomaga socialna vzgoja po naukih katoliške cerkve, brez katerih ni prave in trajne ureditve zmedenih družbenih razmer in rešitve za človeštvo. Ako bi naša prosveta kdaj in kje izgubila iz vida socialno smer, bi s tem izgubila ne samo značaj sodobnosti, marveč tudi značaj katolištva.

Predsednik je pozdravil izmed navzočih zlasti g. kanonika dr. Žagarja, podžupana Žebota, ravnatelj Zora kot zastopnika ljubljanske Prosvetne zveze in zastopnika primorskih Slovencev ter predlagal vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru, knezu namestniku Pavlu, ministru dr. Koročcu, ki so jih zborovalci sprejeli z navdušenimi vzklikom.

POROČILO TAJNIKA

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Camplin, je razvidno, da je število društev, vključenih v zvezi, naraslo na 220, ustanovljenih je bilo 16 novih društev. Da bi odpomogla Zveza potrebi po predavanjih, ki ji je ustrezala s predavatelji, katere je iz centrale pošiljala društvom, je naročila nov skioptični aparat na elektriko s 39 večbarvnimi filmi o važnih sodobnih vprašanjih. Centralna prosvetna knjižnica v Mariboru je v preteklem letu lepo napredovala; nabavljenih je bilo 447 knjig. Vseh knjig je zdaj 8195. Ispostalo se je v lanskí poslovni dobi 23.818 knjig in obiskovalcev je prišlo 12.948. V prometu je sedaj pet potovalnih knjižnic, šesta se pripravja.

FANTOVSKI IN DEKLIŠKI ODSEKI

O delu fantovskih odsekov je poročal Mirko Geratič ter poudaril živahno delo teh odsekov, ki se je vršilo v štirih smereh: versko-vzgojni, prosvetni, organizatorični in telovadni. Pozornost je bila posvečena zlasti okrožjem. Porast fantovskih odsekov se kaže posebno v Mariboru, kjer delujejo trije odseki, v okolici na pet. V Prekmurju je ustanovljenih 13 odsekov, ki imajo svoje okrožje. Vseh fantovskih odsekov na področju podzveze je sedaj 79.

Poročilo o dekliških odsekih je podala gospodična Sadravec. Vodstvo teh odsekov so prevzele katehistinje v Betnavi pod vodstvom g. Draga Oberžana. Iz tega poročila, kakor tudi iz poročila celjske podzveze se je videlo, da je dosedanje organizatorično delo med našo žensko mladino doseglo lepe uspehe ter da bo obradilo v bodočnosti še lepše sadove vzajemnega sodelovanja Prosvetne zveze in Katoliške akcije.

BLAGAJNIŠKO POROČILO

je podal g. Maležič, ki je poročal, da je imela Zveza v preteklem poslovnem letu 228.191 din

denarnega prometa. Za nakup novih knjig za prosvetno knjižnico in za potovalne knjižnice je bilo izdanih 31.410 din, za skioptični aparat in nove filme 12.500 din, za izpopolnitev odrske garderobe 4750 din.

ODBOR

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. dr. Josip Hohnjec, za odbornike pa gg.: dr. J. Jeraj, dr. F. Sušnik, dr. Meško, dr. Aleksič, Maležič, Sekolec, J. Stabej in M. Geratič. Za namestnike gg.: Fr. Kotnik, arhidiacon Fr. Tovornik, ravnatelj Fr. Hrastelj, prof. T. Klasinc, prof. I. Bezjak, prošt M. Munda, prof. P. Kovačič, ravnatelj prof. Richter in I. Camplin. Pregledniki so gg.: kanonik dr. J. Mirt, prof. P. Živornik, ravnatelj J. Gašparič. Člani razsodišča gg.: dr. A. Juvan, dr. J. Leskovar, dr. A. Bartol in dr. M. Kežžar.

*

Selnica ob Dravi. Naša »Čitalnica« bo v nedeljo 21. novembra priredila veseligr v treh dejanjih »Dva para se ženita«. Igrali bomo v Doplerjevi dvorani ob treh in ob sedmih. Vljudno vabimo!

Hoče pri Mariboru. »Slomšekov dome« zopet vabi. »Madona v gozdu« je naslov lepi igri, ki jo bomo v nedeljo 21. novembra vprizorili na našem odru. Igrali bomo ob treh in ob pol osmih Pridite!

Prosvetno društvo Ptuj. V nedeljo 7. novembra ob 15 je bil v društvenih prostorih minoritskega samostana izredni občni zbor. Poleg številnega članstva se ga je udeležil tudi g. župan dr. Al. Remec. Dostojno kot malokdaj je bila zastopana mladina. Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, da je bilo društvo v tem poslovnem letu zelo pridno na delu. Društvo je imelo v tem letu več predavanj, nekaj predstav in akademij, posebno pa se je izkazalo s prireditvijo prosvetnega tabora, ki je nadse lepo uspel. Za svoje požrtvovalno delo je odbor žel od prisotnih obilo pohval in odobravanja. V novi odbor so bili izvoljeni gg.: prof. Alič, prof. Cajnkari, Arnuš, Majhen, p. Inocenc, gđna prof. Rovškova, ga. Majhen, ga. Prapor in gđna Novakova.

Jarenina. Katoliško prosvetno društvo v Jarenini je igralo na Martinovo nedeljo veselo spevoigr »Mežnarjeva Lizika«. Ker je igra na splošno dobro uspela, zato se bo na občo željo ponovila v nedeljo 21. novembra. Vabimo vse, tudi tiste, ki so v nedeljo izostali, da se tudi ti pošieno nasmejejo. Na svidenje na v nedeljo!

V Aničinem licu sta njeni dve zvezdici ugasnili in Tinetu se je zazdelo, da je na mah postalo mračno in temno.

»Tako! Bom moral pač iti.«

Počasi se je vzdignil. Nekaj bi bil še rad rekel, toda Anica se je tako globoko sklonila na svoje šivanje, da mu je obtičalo.

»Lahko noč!« je želel in šel z deklo.

Biti mora! si je mislil. Saj sem vedel, da bo prišla, ko nisem dal glasu od sebe.

Ko je zagledal Roziko, ki je čepela za mizo, se je prestrašil. Ti ljubi Bog, kako je shujšala! Prav zasmilila se mu je.

»Dober večer, Rozika,« je rekel prijazno, in ker se mu je res smilila, je še dodal:

»Kajne, že kdaj bi bil moral priti in ti povedati! Ali veš —«

Zataknilo se mu je, ker ni prav vedel, kako ji naj razloži, da mu za zaklad ni prav nič več tako, kakor prej kdaj, zadnje tedne pa že sploh ne...

Dekle pa mu je kar prevzelo besedo. Ko ga je videla zdaj tu pred seboj, kako ji govori prijazno in vendar tuje, pač tako, kakor bi govoril z najbolj tujim človekom, tedaj se je zavedela, da nima prav nič upati. Sicer je to Bog ve kako posebej kje ne boli, ali misel na Gradiško bo morala pač pokopati. Ostane ji le še ono drugo upanje — na zaklad.

»Saj vem, že vem,« je dejala porogljivo, glas pa ji je bil rezek in — — — — — dovolj vem, Tine.

To pa mi moraš povedati: Čemu sem ti prav za prav poslala tisto reč, ha?«

Tine je hodil po sobi gor in dol.

»Glej, Rozika, saj se nikamor ne mudi! Zaklad nama ne uide. Saj bi jaz tudi prav rad vedel in videl, kako je tam gori. Ali saj ni nikjer zapisano, da bi moralo biti to danes ali jutri...«

»Tako torej!« je zavpila Rozika in poskočila kakor divja mačka. »Zdaj govoriš tako, prej pa ti ni dalo miru in nisi mogel čakati.«

Gradišnik je obstal pred njo in jo je gledal mirno in je premišljal. Zdajci se je celo nasmešnil.

»Da, prej!« je spregovoril počasi. »Prej sem ti sanjari in brodil po možganih, ker drugega na svetu vedel nisem.«

Zasmejala se je hudobno:

»Zdaj pa veš, kaj?« ga je prebodla z očmi. »Želim ti obilo sreče, Gradišnik, in kup otrok. Pa lahko noč!«

Pohitela je k durim, prijela za kljuko, pa še obstala.

»Tisti zavoj mi vrni!« je velela.

Tine jo je ošvignil z očmi, ona pa se je izognila pogledu.

»Kaj boš s to rečjo?«

»Kaj? Vrnila jo bom tistemu, ki jo je meni dal,« je odgovorila trmasto. Niti zlagala se ni. Rozika je že natančno vedela, kaj bo zdaj storila.

»Saj bi bilo res najbolje,« je menil Tine, čeprav

pa je pokojni predsednik čital tudi domače in inozemske časopise.

—

Miza kanclerja Hitlerja

Nemški kancler Hitler ima za zajtrk močnik z mlekom. Za kosilo največkrat nič ne je, ali pa zopet ovseni močnik, kak sadni sok in nekaj zelenjave. Za večerjo ima včasih solato z jajci, včasih jajca s solato. — Prijubljena jedila so mu: okisana prežganka, mlečni riž s cimetom, krompirjevi hlebčki ter cmoki, od časa do časa torta z mlekom. Mesa ne pokusi nobenega.

—

S čim se hrani

Mussolini?

Mussolini popije za zajtrk skodelico črne kave. Za kosilo, ki je šele ob eni, ima solato